

SPRÅKINLÄRAREN

A. 9
H&L.7

SPRÅKINLÄRNING

A.1
A. 2
A. 3
A. 4
A. 5 s. 109-121

SPRÅK

A. 6
A. 7
A. 1
H&L. 2
H&L. 3
H&L. 5
H&L. 6
H&L. 8

PROCESSBARHETSTEORIN

H&L. 4
A. 5 s. 122-131

ALLMÄNT

H&L. 1
H&L. 9
H&L. 10

KOMMUNIKATIV UNDERVISNING

H&L. 16

SPRÅKUNDERVISNING

A.

A = Abrahamsson *Andraspråksinläring* (2009)

HL = Hyltenstam & Lindberg *Svenska som andraspråk* (2004)

Lektion 2. 1/11 **SPRÅK**

Uttal:

- Universaler och typologisk markering uttal och stavning
- Förklara med exempel: Vi har sett att inlärares avvikande uttal är relaterat till ansatsers och kodors längd och i viss mån även till deras interna sonoritetsegenskaper. Men även kringliggande fonetiskt material har i studier visat sig ha ett starkt inflytande på inlärares benägenhet att skapa avvikande former.
- Som tidigare nämnts är konsonantstrykning och epentes vanliga typer av stavelseförenkling vid både första och andraspråksinläring. Vad innebär detta?
- **Vad kan du som lärare använda dessa kunskaper till?**

Grammatik:

- Universaler och typologisk markering
- Språkklassifikation: genetisk, morfologisk, syntaktisk.

Ord:

- Ord – lexikala enheter, språkliga ledtrådar,

Grammatik och lexikon:

- Vad karaktäriseras grammatik och lexikon av på nästan infödd nivå hos andraspråkstalare av svenska?
- Redogöra för adjektivens metaforiska betydelse och svårigheter med att lära sig detta.
- Modersmålens inflytande på andraspråket.
- **Vad kan du som lärare använda dessa kunskaper till?**

Plats för reflektioner:

Lektion 3. 5/11 **PROCESSBARHETSTEORIN**

Processbarhetsteorin kognitiv förklaringsmodell över interimspråkets utveckling

Begrepp:

processning
inlärningsgångar
utvecklingsstadier
syntax
morfologi
spontan talprocess
planerings- och utförandepcedurer
implikationellt förhållande
automatisering
perception/perceptuell processning

- Fundera över den grundläggande tankegången bakom processbarhetsteorin!
- Vad enligt Pienemann är det som kan läras in?
- Beskriv de 5 utvecklingsnivåerna när det gäller morfologi och syntax!
- Hur förklaras i texten att numeruskongruens lärs in före genuskongruens?
- Vad är Pienemanns ståndpunkt när det gäller språklig produktion och processbarhetsteorin?
- Vad innebär kriteriet "första förekomst"?
- Varför menar Abrahamsson att processbarhetsteorin predicerande styrka innebär indirekta pedagogiska implikationer
- Kan processbarhetsterorin specificera vad det är som får inläraren att utvidga processningskapaciteten och ta ytterligare ett steg uppåt i hierarkin?
- Vilken kritik finns av processbarhetsteorins begränsningar?
- **Fundera över tillämpning av processbarhetsteorin vid L-2-inläring!**

Plats för reflektioner:

Lektion 4. 8/11 PROCESSBARHETSTEORIN

Plats för reflektioner:

Lektion 5. 12/11 **INLÄRNING**

Kapitel 1

Begrepp:

sociolingvistiska faktorer
interimspråk/inlärarspråk
tillägnande/inläring
informell/formell inläring
kompetens/performans
implicit/explicit kunskap
kontrastiv hypotes
transfer
inlärningsordningar
fossilisering
monitormodellen
processbarhetsteori/processningskapacitet
språktypologi
markerade språkstrukturer
implikationella samband
markeringsdifferentialhypotesen
universell grammatik
nativistisk teori
inflöde/utflöde/interaktion
ackulturationsmodell
kognitiv teori
mentalistisk teori

- Abrahamsson skriver att det är både lingvistiskt och kognitivt komplext att lära sig ett andraspråk. Ge exempel på detta!
- Vad syftar termerna första- och andraspråk/första- och andraspråksinläring på? vilken är Abrahamssons definition av andraspråksinläring? Vilka distinktioner grundar sig denna definition på?
- **Hur kan man enligt Abrahamsson definiera ordet inläring? Fundera på hur undervisningen sker i klassrummet och om det finns möjligheter att använda de två definitionerna som Abrahamsson tar upp? Finns det situationer/kunskapsområden/elever som främjas av antingen det ena eller det andra?**
- **Vad innebär begreppen kompetens och performans? Fundera på i vilka situationer i undervisningen som dessa begrepp kan vara viktiga att vara medveten om?**
- **Vad innebär fokusbytet från det behavioristiska perspektivet till det mentalistiska och kognitiva perspektivet på andraspråksinläring för själva undervisningen?**

- **Vad har man fokuserat på inom den lingvistiska forskningen när det gäller andraspråksinläring? Hur kan denna kunskap komma till användning i undervisningen av andraspråksinlärare?**

Kapitel 2

Begrepp:

Behaviorismen:

definition av vana

positiv transfer/facilitering

negativ transfer/interferens

kumulativ inläring

Kontrastiv analys:

skillnader mellan L1- och L2-systemen

predicera

strukturalism (lingvistisk teori)

övergeneralisering

typologisk markering

universaler

stark/svag version av kontrastiv analys

Mentalismen:

generativ grammatik

negativ evidens

LAD

universell grammatik

latent språkstruktur

kritisk period

hypotestestning

Interimspråk:

transitionell kompetens

idiosynkratisk dialekt

approximativa system

kreativ konstruktion/hypotestestning

stabila mellansystem/fossilisering

- Vad innebar det samlade kognitiva perspektivet på andraspråksinläring som följde av Selinkers begrepp interimspråk? **Fundera på vilka konsekvenser perspektivet fick för synen på hur inläring av andraspråk kan utformas i klassrummet utifrån citatet: ”... ett nytt, dynamiskt och processinriktat perspektiv på språkinläring...” (Abrahamsson, 2009:29)**
- **Fundera på skillnaderna mellan de två definitionerna av interimspråk! Vilken syn på inlärarspråket blev konsekvensen av forskning av interimspråk? Fundera på vad det fick för konsekvenser för språkinläringen i klassrummet!**

Begrepp:

Felanalys:

fel/misstag

- Vilket fokus hade forskarna som ägnade sig åt felanalyser? Vad reflekterar felen en andraspråksinlärare gör enligt felanalysteoretiker?
- **Vilka begränsningar uppvisar felanalysen? Fundera över vilka konsekvenser det kan få för inläraren/undervisningen om fokus ligger på användning av felanalysen vid feedback och undervisning?**

Plats för reflektioner:

Lektion 6. 15/11 **INLÄRNING**

Kapitel 3

Begrepp:

Interimspråk:

inlärningsordningar

utvecklingssekvenser

syntaktiska, morfologiska och

fonologiska inlärningsgångar

morfemstudier

L2=L1-hypotesen

utveckling av enskilda strukturer

utveckling mellan olika strukturer

morfosyntaktisk

adjektivkongruens

utvecklingsmönster för svenska som andraspråk

pseudokorrekt

negationens placering i svenskan

inversion i påståendesatser

frågekonstruktioner

direkta/indirekta frågor

relativsatser

pronominala kopior

attributiv/predikativ kongruens

processning/processningskapacitet

pluralböjning

morfologisk/syntaktisk utvecklingssekvens

fonologisk utvecklingssekvens

finala konsonanter

C-V-C-stavelse osv.

konsonantstrykning

epentetisk vokal

särdragsförändring

målvärde

förenklingsprocess (hela hierarkin)

- Vad karakteriseras modersmålsinläringen av?
- Vilken slutsats kunde man dra av de studier man gjort av modersmålsinläring?
- Beskriv de slutsatser man drog av de tidigare och de senare morfemstudierna?
- Vad visade Krashens studier?
- Vilken syn på inläraren bidrog morfemstudierna till?
- Varför är det vanligt hos svenska som andraspråksinlärare att inversionsregeln används på ett sätt som inte överensstämmer med målspråket?

- Beskriv svenskans relativiseringsprinciper? Visa med exempel hur L2 av svensk kan använda pronominala kopior!
- Beskriv utvecklingssekvensen för adjektivkongruens för L2-inlärare av svenska!
- Vad innebär ”överlappning” mellan stegen i utvecklingssekvensen för finala konsonanter?
- **Fundera över begreppet pseudokorrekt! När kan det vara viktigt att vara medveten om detta fenomen?**
- **Fundera över hur kunskaper om inlärningsgångar kan tillämpas i arbetet med elever som lär sig svenska som ett andraspråk?**

Kapitel 4

Begrepp:

synkron/diakron användning av andraspråksformer
 situationell- och psykolingvistisk kontext
 variation i förhållande till språkets och talets inneboende egenskaper
 variation av inlärningshastighet
 fri/systematisk variation
 grammatikalitetsbedömningstest
 konsonantkluster

- Beskriv variationsbegreppet och variation som språkliga fenomen!
- Vad tyder en ökad variabilitet hos L2-inläraren?
- Vad visar analyser av variationerna hos L2-inläraren?
- Vad kan den mentala grammatiken vid olika tillfällen karakteriseras av?
- Vad innebär variationer i en L1-talares språk!
- Beskriv termen ”stilskifte”!
- Vilka variationer är vanliga vid inläring av svenska som andraspråk?
- Vad innebär inter-personella variationer?
- Hur kan vi använda kunskaper om att uttal styrs av fonetisk omgivning?
- Ger exempel på syntaktiska fenomen utifrån lingvistisk kontext?
- Vad karakteriserar varje stadium av i interimsspråkets utveckling när det gäller variabilitet?
- Vad innebär det att inläraren visar en viss preferens för en viss variant?

- Titta på tabellen s. 102 i Abrahamsson och analysera utifrån ”vad har dessa inlärares variationsmönster gemensamt och på vilket sätt indikerar variationen en utveckling mellan testtillfällena?”
- I vilken kontext kan man först förvänta sig att en målspråksenlig form används? Hur kan man använda sig av denna kunskap i undervisningen av L2-inlärare?
- Varför är det viktigt för L-lärare att förstå interimspråkets ”inre progression”?
- **Fundera över begreppet språkets inbyggda variationer!**
- **Fundera över L1- L2-talares variationer. Återspeglas L1-variationerna i L2 – inlärares interimspråk?**
- **Fundera på när s.k. grammatikalitetsbedömningstest kan vara bra att utföra!**
- **Fundera över ”Interimspråkets progression är en gradvis approximering mot målspråket”! Fundera även hur detta styr språkliga övningar i klassrummet, planering av lektioner och bedömning av elevernas språkbehärskning!**

Kapitel 5

Begrepp:

positiv/negativ transfer

överanvändning

inlärningsstrategier

kommunikationsstrategier

övergeneraliseringar

stavningsuttal

kognattal

helfrasinläring

hyperkorrektion

fossilisering

backsliding

stabilisering

hypotesen om tillägnande/inläring

monitorhypotesen

hypotesen om inlärningsordning

inflödeshypotesen

hypotesen om det affektiva filtret

- Vad vill den en kognitivbaserad teori visa när det gäller språkinläring?
- Vad i interimspråket kan ses som/är ”bevis” för Selinkers 5 processer?
- Vad ansåg Krashen vara den viktigaste faktorn för hur framgångsrik L2-inläringen blir/är?

- **Vilka skillnader finns mellan lingvistiska och kognitiva teorier när det gäller språkinlärning? Fundera på hur undervisningen skulle kunna utformas utifrån dessa två teorier!**
- **Fundera på skillnaden mellan Selinkers teori och Krashens teori om språkinlärning och fundera även på vilka konsekvenser det kan få för synen på hur andraspråksundervisning kan gå till!**

Plats för reflektioner:

Lektion 7. 19/11 **SPRÅKINLÄRARE**

- Beskriv hur social bakgrund och personliga egenskaper påverkar L1- och L2-inläring!
- På vilka nivåer återfinns de faktorer som ger upphov till variation av L2-inläring?
- Hur fungerar faktorn undervisning på L2-inläring?
- Vad inom den sociala kontexten kan påverka L2-inläringen?
- Vad utmärks de individuella skillnaderna av i förhållande till L2-inläring?
- Beskriv forskningen kring kritisk period för språkinläring och dess slutsatser?
- Vilka sociolingvistiska bakgrundsfaktorer påverkar andraspråksinläringen?
- Beskriv begreppen etnisk och språklig identitet? Vad har det att göra med språkinläring?
- Vad är subtraktiv tvåspråkighet?
- Vad är additiv tvåspråkighet?
- Vad försöker Schumanns ackulturationsmodell förklara?
- Sammanfatta den optimala inläringssituationen enligt Schumann!
- På vilken punkt skiljer sig Schumanns modell mot andra och senare framtagna modeller?
- Beskriv Spoilskys modell för inlärningsförutsättningar och inlärningsmöjligheter!
- **Fundera över följande citat ”Vi bör alltså se på SOCIALA FAKTORER och INDIVIDUELLA SKILLNADER som ett komplex bestående av en mängd EXTERNA OCH INTERNA VARIABLER i samverkan och inbördes påverkan.”. Hur tolkar du det?**

Trots denna komplexitet ska vi nedan försöka resonera kring de individuella faktorerna för sig.

- Beskriv olika affektiva faktorer som påverkar andraspråksinläring!
- Beskriv olika kognitiva faktorer som påverkar andraspråksinläringen!
- Beskriv olika biologiska faktorer som påverkar andraspråksinläringen!
- Vad innebär inlärningsstrategier vid L2-inläring!
- Beskriv O´Malley (m.fl. 1985) kognitiva strategier!
- Beskriv O´Malley (m.fl. 1985)metakognitiva strategier!

- Beskriv O'Malleys (m.fl. 1985) sociala/affektiva strategier!
- Vad är typiskt enligt Ellis (1994) för den framgångsrike inläraren?
- På vilken grupp av inlärare har studier av framgångsrikt lärande gjorts?

Plats för reflektioner:

Lektion 8. 22/11 **SPRÅKUNDERVISNING**

Begrepp:

inflödets roll

interaktionens roll

återkopplingens roll

effekter av formell undervisning

extralingvistisk information

deskriptivt/explanatoriskt syfte

målpråksenliga modifieringar

målpråksavvikande modifieringar

fonologiska modifieringar

syntaktiska och morfologiska modifieringar

semantiska och lexikala modifieringar

- Redogör för det talade språk som infödda talare av ett språk använder när de talar med L2-talare!
- Beskriv Krashens inflödesteori när det gäller språkutveckling!
- Beskriv hur Krashen menar att inflödet blir begripligt!
- Beskriv skillnaden mellan Krashens och Whites teorier!
- Beskriv skillnaden mellan Krashens och Swains teorier om inflöde och utflöde!
- Beskriv ”framtvingat utflöde”!
- Vad kritiserades Krashens teori för av forskare på 70-talet?
- Vad är det mer än inflödets karaktär som anpassas till L2-inlärare vid kommunikation?
- **Ge förslag på kollaborativ uppgifter i L2-klassrummet!**
- Beskriv monologisk/recitativ interaktion? Hur kan man komma ifrån detta interaktionsmönster?
- Vilka slutsatser kan man dra av studier som gjorts utifrån makt- och dominansperspektiv när det gäller språk?
- **Fundera på hur du kan använda Sheas (1994) analysmodell i ditt arbete som lärare i svenska som andraspråk?**
- Vilka modifieringar används enligt Long av L1-talare i kommunikation med L2-inlärare? Vad är syftet med dessa modifieringar?
- Vilka är slutsatserna av Longs 3 forskningsfokus?

- Vad säger forskare om det anpassade inflödets och den anpassade interaktionens roll för begriplighet och inläring?
- Vilket resultat visade studien gjord av Pica, Young och Doughty 1987?
- **Fundera över L2-exponeringen i ett L2-klassrum!**
- Beskriv Håkanssons forskningsresultat från studien av lärares tal och interaktion i svenska som andraspråk!
- Vad präglas klassrumsinteraktionen av utifrån I-R-U-strukturen? Vilka negativa effekter anses en sådan kommunikation ha för L-2-inläring?
- **Fundera över hur interaktionen bör se ut i klassrummet för att påverka språkinläringen positivt? Vad karakteriseras denna interaktion av?**
- Beskriv den informella undervisningens effekter, begränsningar och möjligheter!

Plats för reflektioner:

Lektion 9. 26/11 **KOMMUNIKATIV UNDERVISNING**

Begrepp:

horisontella/vertikala strukturer

modifieringar av interaktionsstrukturer

stöttning /scaffolding)

sociokulturellt perspektiv på språkinläring

mediering

zonen för närmaste utveckling

- Hur menar Hatch (1978) att utvecklingen av syntaktiska strukturer sker?
- Hur bör andraspråksundervisningen för vuxna se ut enligt Hatch teori ovan (1978)?
- Vad bidrar en mer kompetent talare med i ett samtal med en L2-inlärare?
- Hur kan Hatch forskningsresultat bidra till utformningen av formell L2-undervisning?
- Beskriv sociokulturell syn på språk/språkinläring i förhållande till samtalets roll för detta?
- Hur betraktas kunskaper och färdigheter enligt den sociokulturella teorin? Hur påverkar denna syn undervisningen av L2?
- Vad är drivkraften bakom språkinläringen/språktillägnet enligt sociokulturell teori?
- Hur skapas mening och förståelse enligt Bakhtin (1981)
- **Fundera utifrån från van Liers (1996) figur ut några språkinlärningsmoment?**
- **Fundera över begreppen ”kollektiv stöttning/kollaborativ interaktion ”! Hur kan detta komma till uttryck i klassrummet? Vågar vi överlåta ansvaret till eleverna själva eller måste jag som lärare hela tiden ”vara med”? Hur tänker du kring detta?**
- **Ge förslag på kollaborativ uppgifter i L2-klassrummet!**
- Beskriv monologisk/recitativ interaktion? Hur kan man komma ifrån detta interaktionsmönster?
- Vilka slutsatser kan man dra av studier som gjorts utifrån makt- och dominansperspektiv när det gäller språk?
- **Fundera på hur du kan använda Sheas (1994) analysmodell i ditt arbete som lärare i svenska som andraspråk?**

Lektion 10. 29/11 Kursplaner

Vi studerar kursplanerna för Svenska som andraspråk och tillämpar kursens innehåll för analys av syn på andraspråksinläring, andraspråksinlärare och andraspråksundervisning.

Lycka till! / Helena